

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 4

Частина III

**Одеса
2018**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина III. – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – 196 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотоєнкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Тарасова К. І. – к.е.н., викладач кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Антоненко К. Е. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Барон Г. І. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бойчева О. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бурлаєва В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Варналій А. О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Калантарчук Т. І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Качкалова Л. Ю. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Лузанова К. А. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Манєва К. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мілева Т. Д. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мітішова І. С. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Москаленко К. С. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мотовіліна Г. В. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Негруль Д. А. – студент фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Пархоменко Л. В. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Поповська А. О. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету,
Саблістюк О. О. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Тутов В. О. – студент фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Унтілов В. В. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Чорний Є. В. – студент фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Шишацька В. А. – студентка фінансово-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Шувера О. О. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

© колектив авторів, 2018

ЗМІСТ

Варналій А.О., Самоєнкова О.В. Аналіз середньої заробітної плати в Україні за видами економічної діяльності.....	7
Любович А.А., Ольвінська Ю.О. Аналіз середньої освіти в Україні.....	14
Калантарчук Т.І., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз показників навколишнього середовища.....	21
Бурлаєва В.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз захворюваності населення України.....	28
Бойчева О.П., Вітковська К.В. Статистичне дослідження рівня життя населення.....	33
Калантарчук Т.І., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз забору води з природних водних об'єктів в Україні та Одеській області.....	41
Шувера О.О., Тарасова К.І. Статистичний аналіз народжувальності в Україні	45
Поповська А.О., Тарасова К.І. Статистика сортування, переробки та вторинного використання відходів в Україні	53
Бойчева О.П., Самоєнкова О.В. Сучасний стан фондового ринку України	58
Стародубцева Т.В., Самоєнкова О.В. Статистичний аналіз ринку зерна в Україні	64
Варналій А.А., Самоєнкова Е.В. Развитие рынка информационных услуг в Украине	69
Манєва К.П., Самоєнкова О.В. Динаміка та структура споживчих товарів в Україні	77
Унтілов В.В., Самоєнкова О.В. Сучасний стан ринку енергоресурсів в Україні	86
Калантарчук Т.І., Самоєнкова О.В. Особливості розвитку ринку інновацій в Україні	92
Любович А.А., Самоєнкова О.В. Аналіз первинного ринку нерухомості в Україні	97
Негруль Д.А., Ольвінська Ю.О. Особливості кредитування малого бізнесу в Україні	104

Тутов В.О., Ольвінська Ю.О. Проблеми та перспективи функціонування ринку дорогоцінних каменів	109
Качкалова Л.Ю., Саблюк О.А., Ольвінська Ю.О. Тенева економіка України	115
Унтілов В.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня доходів населення України	121
Бойчева О.П., Ольвінська Ю.О. Сучасний стан житлового фонду України	128
Барон Г.І., Ольвінська Ю.О. Сучасний стан державного регулювання конкуренції та монополізації ринку в Україні	133
Шишацька В.А., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз демографічної ситуації в Україні	137
Мілева Т.Д., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз економічного розвитку Індії	142
Пархоменко Л.В., Москаленко Е.С., Ольвінська Ю.О. Статистический анализ ресурсов и расходов домохозяйств	147
Лузанова К.А., Ольвінська Ю.О. Сучасний стан та перспективи розвитку ринку послуг України	152
Чорний Є.В., Ольвінська Ю.О. Страховий ринок України: проблеми та перспективи розвитку	158
Мітішова І.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз доходів державного бюджету України	164
Мотовіліна Г.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз ринку праці в Україні	172
Негруль Д.А., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз зносу основних засобів в Україні	179
Антоненко К.Э., Ольвінська Ю.О. Анализ проблем налоговой системы Украин	185
Вітковська А.А., Ольвінська Ю.О. Використання статистичних методів у маркетингових дослідженнях	191

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ РИНКУ ЗЕРНА В УКРАЇНІ

Стародубцева Т. В.¹, Самотоєнкова О. В.²

¹ – студент, кафедра статистики,

² – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Стародубцева Т. В., Самотоєнкова О. В. Статистичний аналіз ринку зерна в Україні. У статті на основі аналізу офіційних статистичних джерел та даних спеціалізованих видань проаналізовано динаміку виробництва та урожайності зернових та зернобобових культур в Україні. Значна увага приділяється також експортним можливостям України на ринку зернових культур, показана частка і роль України на світовому ринку.

Ключові слова: зернові культури, посівна площа, валові збори, урожайність, експорт.

Стародубцева Т. В., Самотоєнкова Е. В. Статистический анализ рынка зерна в Украине. В статье на основе анализа официальных статистических источников и данных специализированных изданий проанализирована динамика производства и урожайности зерновых и зернобобовых культур в Украине. Значительное внимание уделяется также экспортным возможностям Украины на рынке зерновых культур, показана доля и роль Украины на мировом рынке.

Ключевые слова: зерновые культуры, посевная площадь, валовые сборы, урожайность, экспорт

Starodubtseva T. V., Samotoenkova E. V. Statistical Analysis of the Grain Market in Ukraine. In the article on the basis of analysis of official statistical sources and data of specialized publications, the dynamics of production and yield of grain and leguminous crops in Ukraine is disclosed. Considerable attention is also paid to the export opportunities of Ukraine in the grain crop sector, and the role and role of Ukraine in the world market is shown.

Keywords: grain crops, sown area, gross collections, yield, export.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Стародубцева, Т. В. Статистичний аналіз ринку зерна в Україні [Текст] / Т. В. Стародубцева, О. В. Самотоєнкова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина III – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С. 64 – 68.

Виробництво зернових культур є стратегічною галуззю економіки України. Адже зерно – це джерело не тільки хлібобулочних виробів, але й кормова база для виробництва тваринницької продукції, а також сировина

для переробної промисловості. Зерно – це основа стабільності продовольчого ринку, тому питання виробництва зернових культур є надзвичайно актуальним, особливо в умовах глобальної продовольчої кризи.

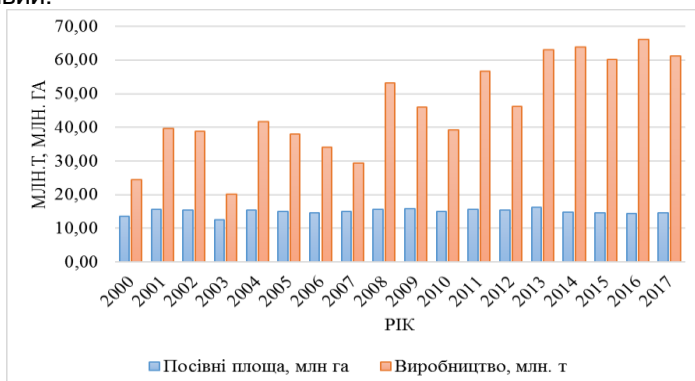
Виробництво зернових культур традиційно займало лідируючі позиції в структурі всієї продукції рослинництва та загалом усього сільськогосподарського виробництва в Україні.

Сьогоднішній український ринок зерна – це середовище з високою конкуренцією, де представлені міжнародні компанії, які спеціалізуються на торгівлі сільськогосподарською продукцією. Багато іноземних компаній працюють на українському ринку вже близько 10 років. На зерновому ринку України працює ряд агрохолдингів. Найбільшими з них є «UkrLandFarming», «NCH Capital», «Миронівський хлібопродукт», «Мрія», «Астарт», «Українські аграрні інвестиції», «Кернел», «Агропродінвест», «HarvEast», «AgroGeneration&Harmelia», «Glencore International», «Агротон», «Приват-Агрохолдинг», «Нібулон», «Агрейн» [3].

Зерновому господарству країни властиві постійні коливання показників посівних та збиральних площ, валового збору та врожайності.

Упродовж останніх п'яти років Україна зміцнила свої позиції на міжнародному аграрному ринку та впевнено перебуває в світовій десятці виробників зерна

У 2017 році виробництво зернових і зернобобових культур в Україні становило 61,2 млн. т. Це майже у тричі більше, ніж у 2000 році, коли цей показник склав 24,5 млн т [4]. Урожайність зернових і зернобобових культур протягом 2000–2016 років коливалася у межах від мінімального рівня 18,2 ц/га (2003 рік) до максимального – 46,1 ц/га (2016 рік). Для порівняння, середньосвітовий показник у 2016 р становив 45,6 ц/га [5]. Разом з тим, площа збирання врожаю становить 14,7 млн га, що значно менше торішнього. Різниця припадає на територію окупованого Криму, а також окремі райони Донецької та Луганської областей, де збір врожаю неможливий.

(Джерело: Державна служба статистики України)

Рис. 1. Динаміка виробництва зерна в Україні

У 2017 році у сільськогосподарських підприємствах (крім малих) та підприємствах, що здійснюють зберігання, переробку зернових культур, було в наявності 23,4 млн. т зерна (на 26% менше проти 2016 року). Так, залишки пшениці становили 13,6 млн. т, ячменю – 3,4, кукурудзи – 4,8 млн.т. Безпосередньо у сільськогосподарських підприємствах зберігалось 14,6 млн. т зерна, що на 29% більше минулорічного.

Споживання зерна поділяється на дві складові: внутрішнє споживанням та зовнішнє (експорт). Внутрішнє споживання зерна є визначальною складовою в балансі попиту та пропозиції (близько 75% загального обсягу), воно безпосередньо визначає рівень забезпечення населення хлібом та хлібопродуктами (крупами, макаронними виробами) і опосередковано продуктами тваринництва.

Вітчизняний внутрішній ринок насичений зерном. Річна норма споживання продуктів переробки зерна на душу населення торік становила 108,4 кг, що на 7% перевищує її раціональні показники. Ситуація поточного року мало чим відрізнятиметься від попереднього.

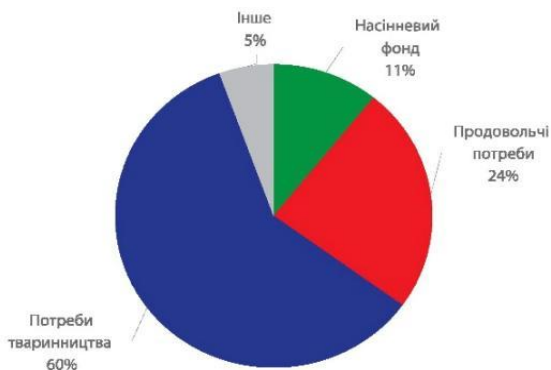

Рис. 2. Структура внутрішнього використання зерна у 2016 році (Джерело: Державна служба статистики України)

Оскільки внутрішні потреби країни в зерні щороку становлять у межах 29 млн. т, то збільшення загального його виробництва впливає на зростання експортного потенціалу. Враховуючи перехідні запаси зерна початку нового маркетингового року (6,9 млн.т), можливий імпорт до 240 тис.т. При цьому для задоволення внутрішніх потреб необхідно близько 27,4 млн.т, у тому числі продовольче споживання понад 6,6 млн.т, насінневий фонд – 3 млн.т, потреби тваринництва – 16,3 млн.т, нехарчової переробки – до 1,5 млн.т. Крім цього, можливі втрати оцінюються у межах 1,6 млн. т. За даними профільного міністерства, Україна експортувала у 2016 році майже 39,5 млн.т зерна, що на 13,5% перевищує попередній період. Зокрема, експорт пшениці становив 17,4

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

млн.т, кукурудзи – 17,39, ячменю – 4,4 млн.т, інших зернових культур – 256 тис.т. Поточного сезону прогнозується доведення обсягів експорту до 41 млн.т. Проте наразі необхідно подбати про забезпечення внутрішніх потреб, зокрема в продовольчому зерні, щоб уникати впродовж маркетингового року безпідставного підвищення цін.

Таким чином буде встановлено новий рекорд із продажу українського зерна на світовому ринку (рис.3).

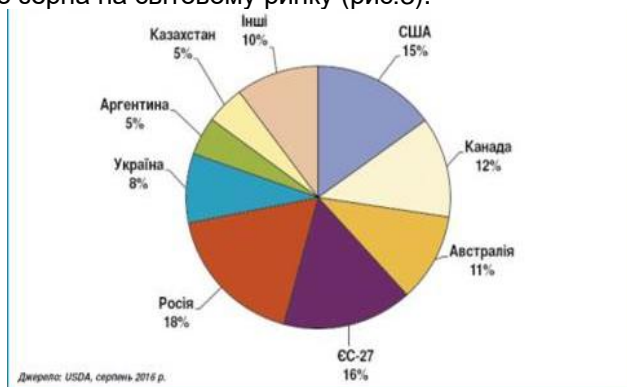

Рис. 3. Структура експорту пшениці у 2016 році

У зовнішніх продажах поступово зростає частка зернопродуктів. Так, за даними офіційної статистики, за перші сім місяців 2016 року обсяги експорту круп та гранул із продукції зернопереробки досягли 17,1 тис. т (5,1 млн. дол.), що на третину перевищує аналогічний період минулого року. Головними споживачами українських круп стали Єгипет, Ізраїль і Білорусь. До того ж квота 2016 року на постачання ячмінної крупы та борошна до країн ЄС в обсязі 6,3 тис. т була вичерпана за три місяці. На думку вітчизняних експертів аграрного ринку, подальше нарощування експорту і можливе збільшення квот на постачання до Євросоюзу продуктів переробки зерна сприятиме збільшенню в Україні виробництва продукції з доданою вартістю.

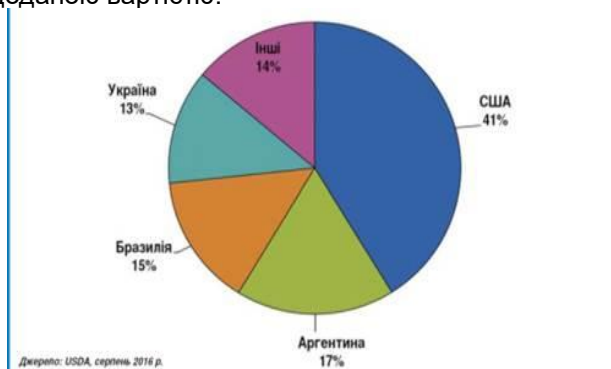

Рис.4. Структура експорту кукурудзи у 2016 році

За п'ять останніх років вдалося розширити канали збуту української агропродукції на світовому ринку та переконати міжнародних партнерів у надійності виконання контрактних зобов'язань. Тож довіра до України як аграрного партнера в подальшому сприятиме розвитку внутрішнього виробництва зерна та продуктів його переробки.

Висновки. Зерновий комплекс України – один із провідних у аграрному секторі України, що забезпечує зерном не лише внутрішній ринок, але й формує експортний потенціал країни. Низький рівень виробничої інфраструктури, недосконалість нормативно-законодавчої бази, що регулює діяльність комплексу, диспаритет цін, застарілість матеріально-технічної бази гальмують розвиток зернового комплексу. Вирішення цих проблем дозволить Україні забезпечити себе необхідною кількістю зерна та забезпечити експорт значної його кількості на світовий ринок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аграрний фонд. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>
2. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
3. Найбільші агрохолдинги України 2014 (демо-версія) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agrisurvey.com.ua>
4. Сільське господарство України: стат. збірник за 2013 рік / Державна служба статистики України. – К., 2014. – С. 384.
5. Підгорний А. З. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону : монографія // А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, О. Г. Милашко та ін. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2016. – 218 с.
6. Підгорний, А. З. Статистика ринків: навчальний посібник / А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова. - Одеса: Атлант, 2014. – 408 с.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 4

Частина III

**Одеса
2018**